

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי כ"ה בשבט תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - נ"ג

1. לשיטת רב הלומד קנס מקנס מדוע הוצרכו להשיענו שלשה?
 - א. מטמא - הו"א כיון שאינו ראוי לאכילה, ואף בחולין קנסוהו משום שאסור לגרום טומאה לחולין שבא"י, אבל במדמע ראוי לאכילה לכהנים.
 - ב. מדמע - הו"א משום שמצוי אבל מטמא אינו מצוי, ורבנן לא יעשו תקנה בדבר שאינו מצוי.
 - ג. מטמא ומדמע - עדין הוצרך להשמיע במנסך שחייב - שאין דין קלב"מ.
 - ברייתא - בראשונה היו אומרים המטמא והמנסך, חזרו לומר אף המדמע. והצריכותא כדלהלן: ממטמא לא נדע מנסך שיש בו קלב"מ, וממנסך שאסר בהנאה לא נדע מטמא שעדין ראוי להסקה. ומשניהם לא נדע מדמע שהוא הפסד קטן.
2. מדאורייתא מה הדין בהיזק שאינו ניכר בשוגג ובמזיד?
 - א. חזקה - חייב, כיון שנחשב היזק. והטעם שבשוגג פטור כדי שיוודעו שטימא או דימע, ואל יסתיר זאת. ובמזיד אין חשש שיסתיר ממנו, כיון שמתכוון להזיקו.
 - ב. ר' יוחנן - פטור. כיון שאינו נחשב היזק. והטעם שבמזיד חייבו כדי שלא יהא כל אחד מטמא טהרות חבירו, ואומר פטור אני.
3. אלו ראיות הובאו בגמרא לנידון האם אינו ניכר נחשב היזק?
 - א. משנה לקמן - הכהנים שפגלו במקדש, מזידים - חייבין, ופירשו בברייתא מפני תיקון העולם. ומשמע שלולי התיקון חייבים. ונדחה - הכוונה שמפני תיקון העולם [שיודיע שפיגל] שוגגין פטורין.
 - ב. ברייתא - העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת - פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. משמע שאינו נחשב היזק. ונדחה - בפרה - מדובר שהכניסה לרבקה [מקום הבהמות] על מנת שתניק ותדוש, ובמי חטאת - ששקל כנגדן משקלות, ופטור משום 'גרמא'. ואם שקל בהן פסולות דווקא כשהסיח דעת משמירתן, אבל אם לא הסיח דעת, פסק רבא שכשרים.
 - ג. משנה בבא קמא - גזל מטבע ונפסל, תרומה - ונטמאת, חמץ - ועבר עליו הפסח, אומר לו הרי שלך לפניך. ואם אינו ניכר נחשב היזק, הרי הוא גזלן שקנה וצריך לשלם הכל. תיובתא.
 - ד. ברייתא - המטמא, והמדמע, והמנסך: במזיד חייב. בשוגג: לר' מאיר: חייב, לר' יהודה: פטור. רצו לבאר שנחלקו האם היזק שאינו ניכר נחשב היזק. ונדחה - לכו"ע אינו היזק, ונחלקו האם קונסים שוגג אטו מזיד.
4. המבשל בשבת. מה דין המאכל?
 - א. ר' מאיר - בשוגג - יאכל אפילו הוא, במזיד - לא יאכל.
 - ב. ר' יהודה - בשוגג - יאכל למוצאי שבת, במזיד - לא יאכל עולמית, ולאחרים במוצ"ש מותר.
 - ג. ר' יוחנן הסנדלר - בשוגג - יאכל במוצ"ש רק לאחרים. במזיד - לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים.
5. לגבי מבשל בשבת ר' מאיר אינו קונס שוגג משום מזיד ור' יהודה כן, ולגבי מטמא מדמע ומנסך למדנו לעיל שדעותיהם הפוכות. כיצד מתיישב?
 - א. לר' מאיר - קנסו רק באיסורי דרבנן כיון שדברי סופרים צריכים חיזוק, ובמנסך אף שהוא דאורייתא קנסו משום חומרא של עבודת כוכבים.
 - ב. לר' יהודה - קנסו רק באיסורי דאורייתא, שהם חמורים יותר. ובמנסך אף שהוא דאורייתא לא קנסו, משום חומרא דעכו"ם בדלים ממנו.
6. הנוטע באיסור במזיד, הנטיעה תיעקר. כיצד הדין בשוגג [וכיצד מתיישב עם שיטותיהם האם קונסים שוגג אטו מזיד] ומה הטעם?
 - א. ר' מאיר - בשבת - יקיים, בשביעית - יעקר.
 - הטעם שבשביעית קנסו - כיון שאנשים מונים שנות נטיעה לערלה ורבעי, והרואה יחשוב שמותר לנטוע בשביעית, אמנם אין מונים ימי הנטיעה ולא יבואו להתיר בשבת.
 - ואפשר לדחות - שהרי 30 יום לפני ראש השנה עולה שנה לענין ערלה, ואם יחול בשבת, יבינו לפי מנין שנותיו שנטע בשבת ויבואו להתיר. טעם אחר - נחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבתות, ולכן אף אם יודע לא יביאו להתיר בשבת.
 - ב. ר' יהודה - בשביעית - יקיים, בשבת - יעקר. הטעם שבשביעית לא קנסו כיון שבמקומו של ר' יהודה איסור שביעית כבר היה חמור מאד, וכפי שמצינו שאחד אמר לחברו 'גר בן גיורת' ענה לו 'איני אוכל פירות שביעית כמותך'.